

Stembureau

Analyse Gebieds- commissie verkiezingen 2018

Onderzoek en Business Intelligence

Gemeente Rotterdam

Inhoudsopgave

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Leeswijzer	4
2 Alle gebieden	5
2.1 Opkomst	5
2.2 Verdeling type partij	5
2.3 Deelname gemeentelijke partijen	7
2.4 Grootste partij	8
3 Uitslagen per gebied	10
3.1 Centrum	10
3.2 Charlois	11
3.3 Delfshaven	12
3.4 Hillegersberg-Schiebroek	13
3.5 Hoek van Holland	14
3.6 Hoogvliet	15
3.7 IJsselmonde	16
3.8 Kralingen-Crooswijk	17
3.9 Overschie	18
3.10 Pernis	19
3.11 Prins Alexander	20
3.12 Rozenburg	21

21 maart 2018: 3 verkiezingen in Rotterdam

010

Gemeenteraad
Wijkraad Blijdorp / Blijdorpsepoolder
Rekenend

1. Schut D.M.A. (David)

2. Sträter M. (Michiel)
(LUDENLINK)

3. van Drunen B. (Bart)

4. de Bever - van Eck M.A.
(Marienne) (VVD)

5. Fartaj R. (Roghayeh)

6. Knippen R.F.M. (Ruben)

7. de Jong F. (Fred)
(Bewonersorganisatie
Blijdorp)

8. Hoang J. (Jonathan)
(ICOU)

9. Schreuder E.A. (Elske)
(Democraten 66 (D66))

10. Alders C.D. (Casper)

11. Schaaf H. (Hynke)
(WU Noord)

Gemeente Rotterdam

trotter

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

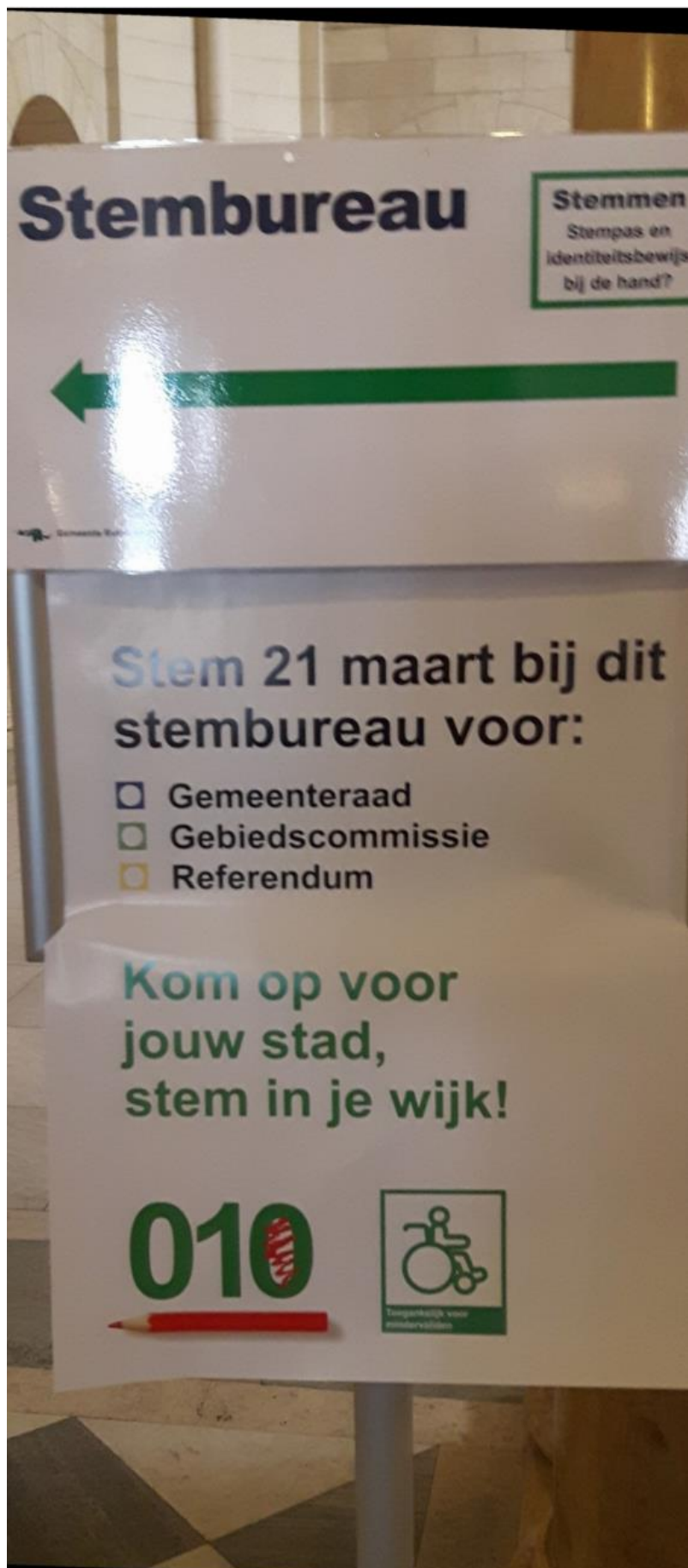
In 2014 is er – op last van de rijksoverheid – een einde gekomen aan de Rotterdamse deelgemeentes en haar deelraden. Rotterdam heeft toen gekozen voor een nieuw bestuurlijk model. Daarbij is gekozen voor zogenaamde gebiedscommissies. De verkiezingen van de leden voor deze commissies heeft gelijktijdig plaatsgevonden met de gemeenteraadsverkiezingen.

In 2018 is er voor gekozen in 12 van de 14 gebieden het systeem met gebiedscommissies te handhaven. In twee gebieden (Noord en Feijenoord) wordt sinds 2018 gewerkt met zogenaamde wijkraden.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zetten we een aantal zaken van alle gebieden naast elkaar, zoals opkomst, grootste partij en aandeel stemmen dat naar partijen is gegaan die ook aan de gemeenteraadsverkiezingen deelnamen, lokale partijen die slechts in één gebied meededen en bewonersorganisaties.

In Hoofdstuk 3 wordt vervolgens per gebied een vergelijking gemaakt tussen de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezing voor de gebiedscommissie. Tevens wordt een vergelijking gemaakt met de verkiezingen van 2014.

2 Alle gebieden

2.1 Opkomst

De gehanteerde criteria om te mogen stemmen voor de gebiedscommissie zijn soepeler dan voor de gemeenteraad. Voor de gemeenteraad moet men op het moment van de verkiezing 18 jaar of ouder zijn. Daarnaast moet men de Nederlandse nationaliteit hebben, of ten minste 5 jaar in Nederland wonen.

Voor de gebiedscommissie mag iedereen die in Rotterdam woont en 16 jaar of ouder is stemmen. Er is dus een groep die wel mag stemmen voor de gebiedscommissie, maar niet voor de gemeenteraad. Daarom kijken we niet uitsluitend naar het opkomstpercentage, maar ook naar het aantal stemgerechtigden en het aantal uitgebrachte stemmen.

Complicerende factor hierbij is dat in Vreewijk niet werd gestemd voor de wijkraden, omdat het aantal kandidaten gelijk was aan het aantal zetels in de wijkraad. Derhalve kunnen we niet eenvoudigweg alle stemgerechtigden en aantal uitgebrachte stemmen voor beide verkiezingen naast elkaar zetten.

Voor de gemeenteraad werden in Rotterdam 501.234 stemgerechtigden opgeroepen. Daarvan woonden er 11.223 in Vreewijk. Exclusief Vreewijk werden er dus 490.011 stemgerechtigden opgeroepen. Dat leidde tot 229.619 uitgebrachte stemmen. Een opkomst van 46,9 procent.

Voor de gebiedscommissies en wijkraden werden in totaal 501.823 Rotterdammers opgeroepen om te stemmen. Dat leverde 213.623 stemmen op. Een opkomst van 42,6 procent. Kortom er zijn bijna twaalfduizend Rotterdammers opgeroepen om wel te komen stemmen voor de gebiedscommissie of de wijkraad, maar niet voor de gemeenteraad. Toch zijn er voor de gebiedscommissies en de wijkraden zesduizend stemmen minder uitgebracht. Het lijkt erop dat de 16- en 17-jarigen niet massaal naar de stembus zijn gegaan.

2.2 Verdeling type partij

Om aan de gebiedscommissieverkiezing mee te kunnen doen is het niet nodig om een politieke partij op te richten. Het is ook mogelijk om als bewonersorganisatie of zelfs als individuele bewoner aan de verkiezingen mee te doen. Dit alles om een van de uitgangspunten van het nieuwe bestuurlijke model vorm te geven, namelijk het principe van burger-nabij-bestuur.

Voor de verkiezingen van de wijkraden was er uitsluitend de mogelijkheid om zich als individu kandidaat te stellen. Doordat in de wijk Vreewijk het aantal kandidaten precies gelijk was aan het aantal zetels in de wijkraad, namelijk 5 stuks, hoefde er in deze wijk niet gestemd te worden.

In het oude systeem van deelraden was het wel uitsluitend voorbehouden aan politieke partijen om deel te nemen aan de deelraadsverkiezingen. In een aantal deelgemeentes heeft dat er toe geleid dat er lokale partijen zijn opgericht. Voor de verkiezingen van de gebiedscommissies is dat nog steeds mogelijk, maar niet meer noodzakelijk. Dat maakt het mogelijk om een driedeling te maken van type “partijen” waarop gestemd kon worden voor de gebiedscommissie. Dit zijn:

- Partijen die ook meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen (gemeentelijke politieke partij);
- Partijen die uitsluitend in één gebied meedoen. Veelal bestonden deze partijen al in het oude systeem met deelgemeentes (Lokale politieke partij);
- Bewonersorganisaties en individuele kandidaten.

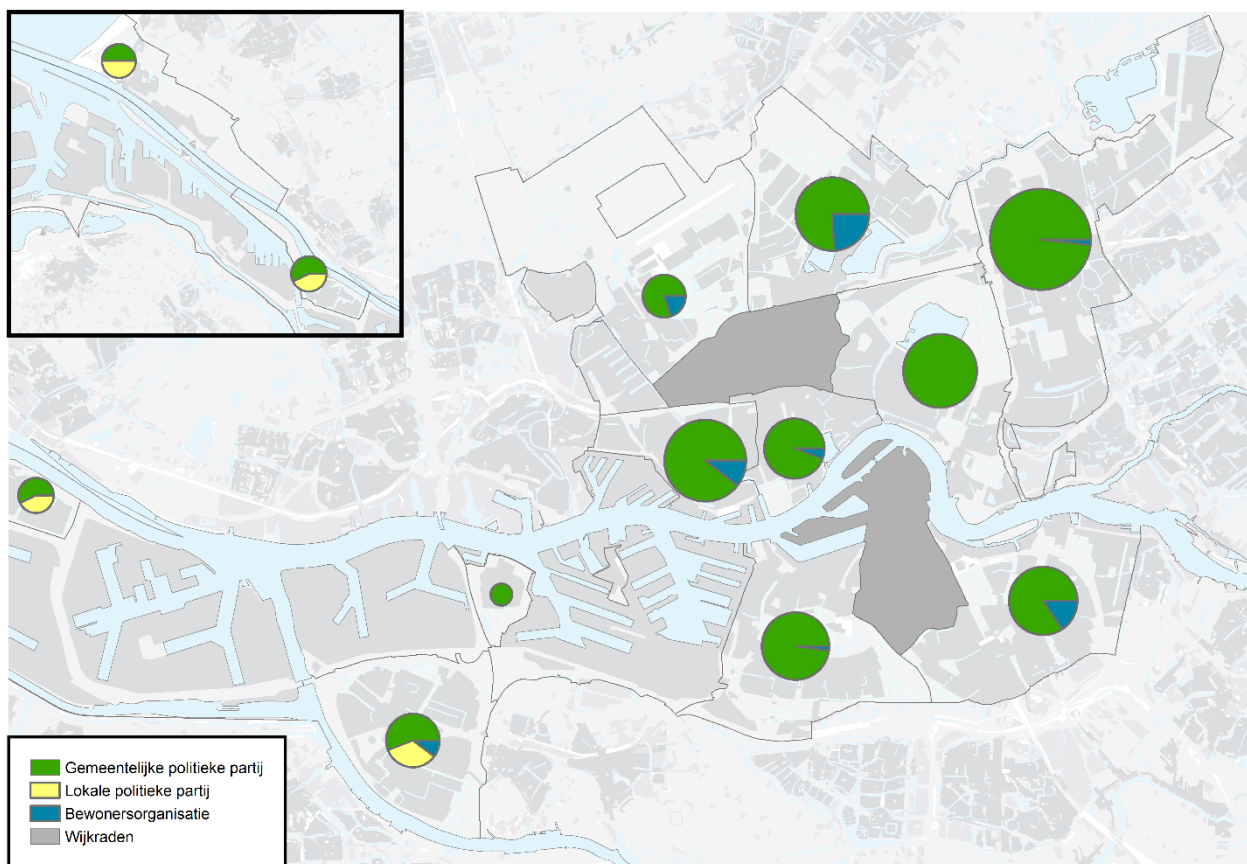
Er zijn drie gebieden waar lokale politieke partijen aan de verkiezingen voor de gebiedscommissie hebben meegedaan. Dat zijn: Hoek van Holland, Rozenburg en Hoogvliet. Van deze drie deed uitsluitend in Hoogvliet ook een bewonersorganisatie mee.

In 7 van de overige 9 gebieden deden één of meer bewonersorganisaties mee aan de verkiezingen. Pernis en Kralingen-Crooswijk waren de gebieden waar dat niet het geval was.

In 4 van die 7 gebieden behaalde een bewonersorganisatie één of meer zetels.

Op de volgende pagina staat in de kaart weergegeven hoe per gebied de verdeling van het aantal stemmen per type “partij” er uitziet.

Kaart 2.1 Verdeling stemmen naar type "partij", per gebied.

Opmerkelijk is dat zowel in Hoek van Holland als in Rozenburg veel stemmen naar een lokale politieke partij zijn gegaan en dat daar geen bewonersorganisatie aan de verkiezingen heeft meegedaan. Hoogvliet is het enige gebied waar zowel lokale politieke partijen als een bewonersorganisatie aan de verkiezingen hebben meegedaan. Tevens is het opmerkelijk dat er in Kralingen-Crooswijk geen enkele bewonersorganisatie aan de verkiezingen heeft meegedaan. Dat is ook het geval in Pernis, waar zelfs maar twee

gemeentelijk politieke partijen aan de verkiezing voor de gebiedscommissie mee deden.

In Feijenoord en Noord wordt vanaf 2018 gewerkt met wijkraden. Daarbij kon uitsluitend op personen worden gestemd en niet op partijen of organisaties. In iedere wijk zijn 5 personen gekozen.

2.3 Deelname gemeentelijke politieke partijen

Aan de verkiezingen voor de gemeenteraad deden 20 partijen mee. Daarvan deden er 14 in één of meer gebieden

mee voor de gebiedscommissie verkiezingen. In onderstaande tabel staat weergegeven welke partij waar meedeed en hoeveel zetels ze behaalden.

Tabel 2.1 deelname gemeentelijke politieke partijen per gebied

Gebied	Leefbaar R'dam	PvdA	D66	SP	VVD	CDA	GROEN-LINKS	NIDA	DENK	UCF	BAR
Centrum	3	2	3		2		3				
Charlois	4	2	1	2		1	2	1	2		
Delfshaven	1	2	2	1	1		2	2	2		
Hillegersberg-Schiebroek	2	1	2		2	1	2				
Hoek van Holland		2	1			2					
Hoogvliet	2	2				2	1				
IJsselmonde	6	2				1	2	2			
Kralingen-Crooswijk	3	2	2		3	1	2	2			
Overschie	3	2	2		1	1		1			
Pernis	4					5					
Prins Alexander	6	2	1		2	2	2				
Rozenburg	2				1	3					
deelname gebieden	11	11	10	2	8	12	8	9	2	2	3
zetels	36	19	14	3	12	19	16	8	4	0	0

Het CDA is de enige partij die in alle gebieden meedeed. In 12 van de 14 gebieden behalen ze ten minste één zetel. Met een totaal van 19 zetels zijn ze qua zetelaantal de (gedeelde) tweede partij binnen de gebiedscommissies.

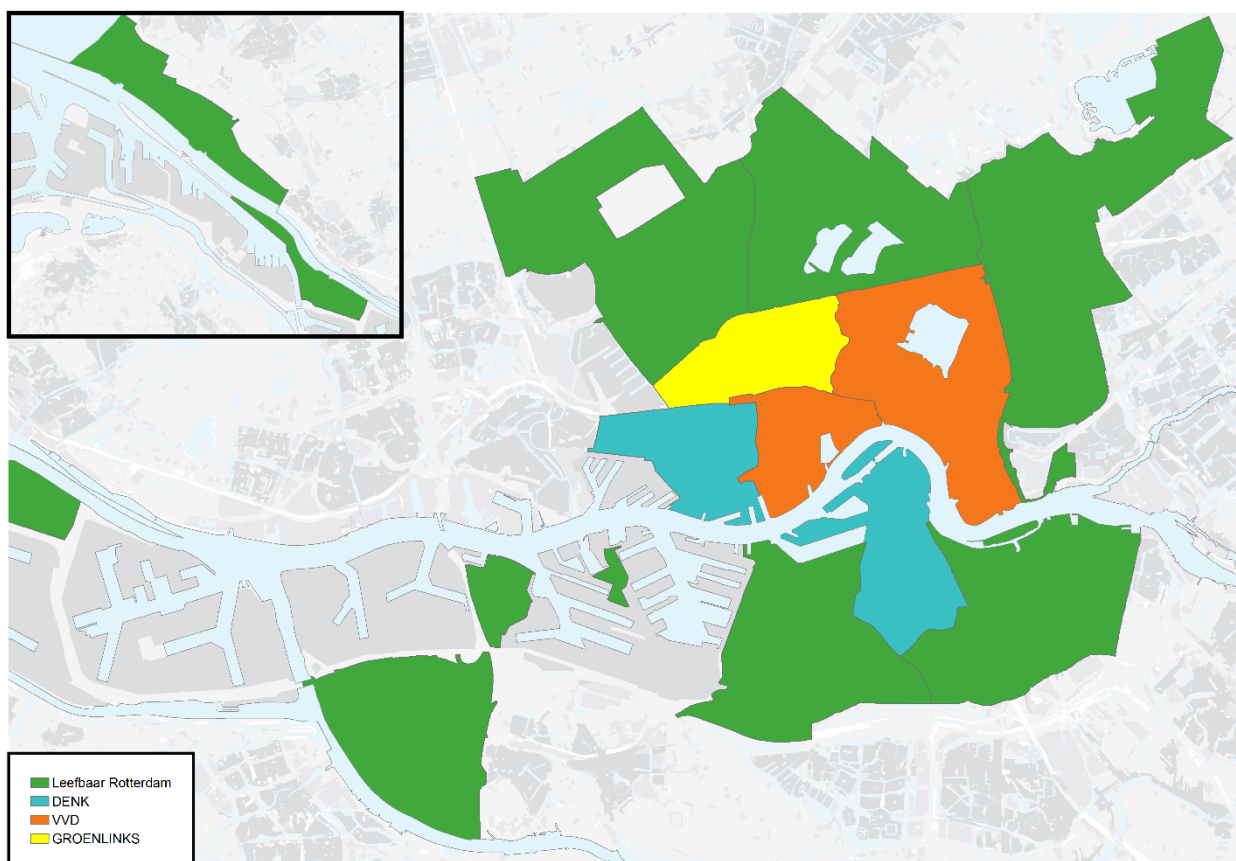
Leefbaar Rotterdam is ook qua aantal zetels in de gebiedscommissie veruit de grootste partij van Rotterdam.

De SP deed in 2018 in slechts twee gebieden mee. In 2014 deed deze partij nog in 9 van de 14 gebieden mee.

2.4 Grootste partij

Als eerste kijken we in deze paragraaf welke partij per gebied de grootste is geworden bij de verkiezing voor de gemeenteraad. Daarna kijken we welke de grootste is geworden bij de verkiezingen voor de gebiedscommissies.

Kaart 2.2 Grootste partij per gebied bij gemeenteraadsverkiezing

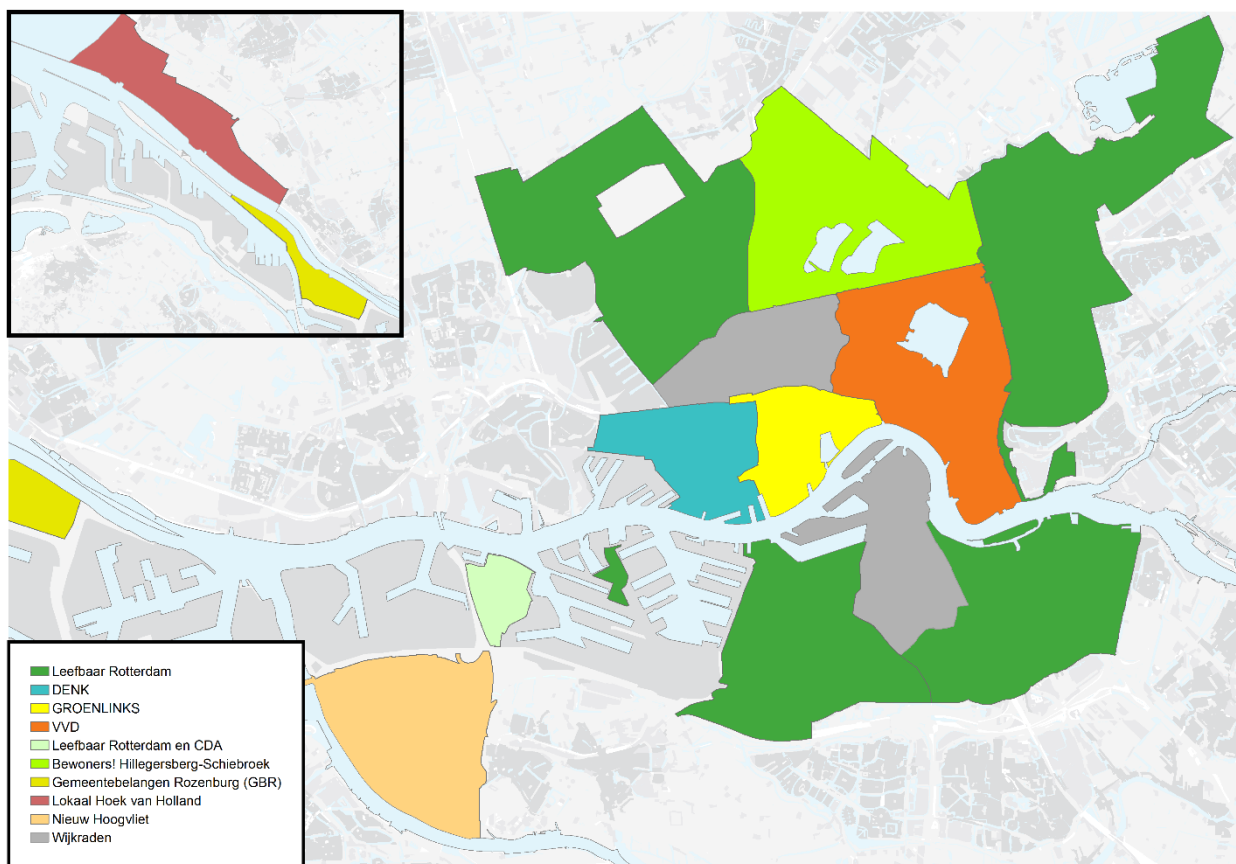

In 9 van de 14 gebieden is Leefbaar Rotterdam de grootste partij. VVD en Denk zijn beide in twee gebieden de grootste en GROENLINKS in één gebied.

Welke partij per gebied de grootste is geworden bij de verkiezing voor de gebiedscommissie is te zien op de volgende kaart.

Kaart 2.3 Grootste partij per gebied bij gebiedscommissie verkiezing

Als eerste valt op dat Leefbaar Rotterdam bij deze verkiezing in veel minder gebieden de grootste is, namelijk in 4 van 12. In alle drie de gebieden waar een lokale partij meedeel zijn ze de grootste partij geworden. Tevens valt op dat niet de VVD, maar GROENLINKS de grootste partij in het Centrum is geworden. In Hillegersberg-Schiebroek is een bewonersorganisatie de grootste geworden. Zeer opmerkelijk is het dat in Pernis het CDA en Leefbaar Rotterdam precies evenveel stemmen hebben gekregen.

In de gebieden Noord en Feijenoord geldt vanaf 2018 het systeem van wijkrazen. Hierbij stemt men niet op een partij, maar uitsluitend op een persoon. Daardoor is er een deze gebieden ook geen sprake van een grootste partij.

3 Uitslagen per gebied

3.1 Centrum

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	45,3%		44,3%		52,9%	49,3%
grootste partij	GROENLINKS		D66		VVD	D66
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	17,3%	3	20,3%	3	15,5%	21,0%
PvdA	12,1%	2	14,6%	2	11,0%	15,3%
D66	18,9%	3	23,6%	3	15,7%	22,4%
SP			11,6%	2	4,3%	9,9%
VVD	16,9%	2	14,0%	2	16,6%	11,8%
CDA	4,4%		5,7%		3,3%	4,4%
GROENLINKS	19,3%	3	9,0%	1	13,0%	6,5%
NIDA Rotterdam	5,5%				4,1%	3,1%
CU/SGP					1,4%	1,4%
Partij v.d. Dieren					4,2%	2,1%
50PLUS					1,6%	
PVV					1,6%	
DENK					3,6%	
Overige			1,3%		4,0%	1,9%
Baas in eigen buurt	5,6%					
totaal	100%	13	100%	13	100%	100%

De twee zetels die de SP in de vorige periode behaalde komen nu bij GROENLINKS terecht. De rest van de zetelverdeling blijft gelijk.

Het is opmerkelijk dat ondanks het feit dat er aanzienlijk minder partijen aan de verkiezingen voor de gebiedscommissie meedoen, de VVD nagenoeg hetzelfde percentage stemmen haalt. D66 en vooral GROENLINKS halen wel aanzienlijk meer stemmen dan bij de gemeenteraad. GROENLINKS zelfs zoveel dat ze de grootste partij zijn geworden, terwijl voor de gemeenteraad dat de VVD is.

Bewonersorganisatie Baas in eigen buurt komt 23 stemmen tekort voor een zetel.

3.2 Charlois

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	31,4%		32,2%		32,5%	33,4%
grootste partij	Leefbaar R'dam		Leefbaar R'dam		Leefbaar	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	27,3%	4	30,7%	5	21,1%	30,8%
PvdA	12,1%	2	19,6%	3	10,8%	20,0%
D66	6,2%	1	5,3%	1	5,1%	5,9%
SP	10,6%	2	13,7%	2	7,3%	12,9%
VVD			2,5%		3,5%	3,3%
CDA	7,7%	1	7,4%	2	3,8%	5,4%
GROENLINKS	9,5%	2	3,6%		6,8%	2,9%
NIDA Rotterdam	8,0%	1	7,1%	2	7,6%	6,8%
CU/SGP					4,1%	4,2%
Partij v.d. Dieren					3,4%	2,8%
50PLUS					3,8%	
PVV					5,4%	
DENK	13,0%	2			13,0%	
UCF	0,7%				0,4%	
BAR	2,9%				1,2%	
Overige			10,1%		2,5%	4,9%
Blanco lijst Timmer	0,8%					
PIPO	1,3%					
totaal	100%	15	100%	15	100%	100%

DENK en GROENLINKS komen nieuw in de gebiedscommissie. Beide met twee zetels. Leefbaar Rotterdam, PvdA, CDA en NIDA verliezen er alle vier één.

Alhoewel Leefbaar Rotterdam verliest ten opzichte van 4 jaar geleden, is het verlies aanzienlijk minder dan bij de gemeenteraadsverkiezingen. Het ontbreken van de mogelijkheid om op de VVD, 50PLUS of PVV te stemmen voor de gebiedscommissie zou daar een verklaring voor kunnen zijn.

Voor de gebiedscommissie zijn bijna 1400 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Toch zijn er 150 stemmen minder uitgebracht. Dat betekent dat er per saldo meer mensen niet stemmen voor de gebiedscommissie en wel voor de gemeenteraad dan dat er mensen die niet mogen stemmen voor de gemeenteraad, wel stemmen voor de gebiedscommissie.

3.3 Delfshaven

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	40,7%		39,8%		43,3%	41,0%
grootste partij	DENK		PvdA		DENK	PvdA
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	9,0%	1	10,8%	2	8,7%	12,2%
PvdA	9,7%	2	22,3%	4	10,9%	24,6%
D66	10,2%	2	11,6%	2	10,8%	14,9%
SP	6,7%	1	11,0%	2	5,4%	12,6%
VVD	5,2%	1	4,1%		5,9%	3,8%
CDA	4,1%		4,7%		2,3%	4,6%
GROENLINKS	14,7%	2	9,2%	2	14,7%	8,3%
NIDA Rotterdam	11,3%	2	10,3%	1	10,5%	10,8%
CU/SGP					2,7%	3,0%
Partij v.d. Dieren					3,7%	2,1%
50PLUS					1,5%	
PVV					1,5%	
DENK	16,3%	2			16,6%	
BAR	2,3%				1,0%	
Overige			5,9%		3,9%	3,0%
WIJ Delfshaven	10,5%	2	9,9%	2		
totaal	100%	15	100%	15	100%	100%

De PvdA is de grote verliezer in Delfshaven en DENK de grote winnaar. GROENLINKS wint ruim 5%-punten, maar dat levert geen extra zetel op. De winst van 1%-punt van NIDA is wel goed voor een extra zetel. De ruim 1%-punt winst voor de VVD levert ook voor deze partij een zetel op in de gebiedscommissie van Delfshaven.

Het is opmerkelijk dat alle partijen die ook met de gemeenteraad meededen nagenoeg eenzelfde aandeel stemmen kreeg. Beweging Armoedebestrijding Rotterdam (BAR) haalt zelfs ruim twee keer zoveel stemmen als bij de gemeenteraadsverkiezing, maar nog steeds niet genoeg voor een zetel.

Voor de gebiedscommissie zijn ruim 1600 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Toch zijn er bijna 850 stemmen minder uitgebracht. Dat betekent dat er per saldo meer mensen niet stemmen voor de gebiedscommissie en wel voor de gemeenteraad dan dat er mensen die niet mogen stemmen voor de gemeenteraad, wel stemmen voor de gebiedscommissie.

3.4 Hillegersberg-Schiebroek

gebiedscommissie					gemeenteraad	
2018			2014		2018	2014
opkomst	57,6%		57,3%		60,7%	59,2%
grootste partij	Bewoners! H-S		Leefbaar Rotterdam		Leefbaar	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	13,9%	2	18,1%	2	20,0%	27,2%
PvdA	6,9%	1	10,0%	1	8,4%	10,5%
D66	13,5%	2	16,9%	3	13,6%	18,9%
SP			6,3%	1	3,6%	7,1%
VVD	20,0%	2	16,3%	2	19,7%	14,4%
CDA	6,3%	1	7,2%	1	6,2%	6,6%
GROENLINKS	12,6%	2	7,5%	1	10,5%	6,3%
NIDA Rotterdam	2,5%				1,9%	1,0%
CU/SGP					2,8%	2,5%
Partij v.d. Dieren					3,4%	2,7%
50PLUS					2,8%	
PVV					2,4%	
DENK					1,3%	
Overige					3,5%	2,7%
Bewoners! Hillegersberg-Schiebroek	23,8%	3	17,7%	2		
Blanco lijst Anroedh	0,4%					
totaal	100%	13	100%	13	100%	100%

Bewoners! Hillegersberg Schiebroek en GROENLINKS zijn de winnaars. Beide krijgen er één zetel bij. SP deed deze keer niet mee in Hillegersberg-Schiebroek en verliest daarmee haar ene zetel. Ook D66 verliest één zetel. In 2014 had D66 die derde zetel gekregen door een lijstverbinding met PvdA en GROENLINKS. Dat leidde tot de situatie dat Leefbaar Rotterdam meer stemmen had gekregen dan D66, maar desondanks toch minder zetels kreeg.

D66, VVD en CDA scoren nagenoeg hetzelfde als bij de gemeenteraadsverkiezing. Leefbaar Rotterdam ruim een derde minder. GROENLINKS scoort hoger dan bij de gemeenteraadsverkiezing.

Voor de gebiedscommissie zijn ruim 1000 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Toch zijn er ruim 450 stemmen minder uitgebracht. Dat betekent dat er per saldo meer mensen niet stemmen voor de gebiedscommissie en wel voor de gemeenteraad dan dat er mensen die niet mogen stemmen voor de gemeenteraad, wel stemmen voor de gebiedscommissie.

3.5 Hoek van Holland

gebiedscommissie					gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	49,4%		50,2%		50,8%	50,6%
grootste partij	Lokaal Hoek v Holl.		Hoekse Zaken		Leefbaar	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam					25,5%	29,9%
PvdA	15,4%	2	10,4%	1	6,7%	7,9%
D66	12,3%	1			5,4%	5,3%
SP					4,3%	6,2%
VVD			24,1%	3	24,6%	15,9%
CDA	22,0%	2	12,0%	1	9,9%	8,2%
GROENLINKS					4,0%	1,7%
NIDA Rotterdam					0,1%	0,1%
CU/SGP					2,7%	3,0%
Partij v.d. Dieren					4,3%	2,6%
50PLUS					4,8%	
PVV					5,7%	
DENK					0,3%	
Overige					1,7%	19,3%
Hoekse Zaken			38,6%	4		
Lijst 19 (P.Stok)			14,8%	2		
Lokaal Hoek v Holland	50,3%	6				
totaal	100%	11	100%	11	100%	100%

Er zijn enorme verschuivingen binnen de gebiedscommissie in Hoek van Holland. De VVD was te laat met inschrijven en kon daardoor deze keer niet meedoen. Lijst 19 is overgegaan in Lokaal Hoek van Holland. Zowel de lijsttrekker als enkele andere leden die in 2014 op Lijst 19 stonden, maken daar nu deel van uit. Lokaal Hoek van Holland is nu de grootste partij en heeft de absolute meerderheid (6 van de 11 zetels). Hoekse Zaken deed deze keer niet meer mee.

Voor de gebiedscommissie zijn ruim 200 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Toch zijn er een paar stemmen minder uitgebracht. Dat betekent dat er per saldo meer mensen niet stemmen voor de gebiedscommissie en wel voor de gemeenteraad dan dat er mensen die niet mogen stemmen voor de gemeenteraad, wel stemmen voor de gebiedscommissie.

3.6 Hoogvliet

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	37,2%		38,5%		38,9%	39,3%
grootste partij	Nieuw Hoogvliet		Nieuw Hoogvliet		Leefbaar	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	23,2%	2	26,9%	4	29,6%	37,5%
PvdA	9,7%	2	14,0%	2	10,3%	12,2%
D66	4,1%				5,3%	6,3%
SP					6,0%	9,8%
VVD			4,7%		5,9%	4,7%
CDA	10,1%	2	9,8%	1	7,0%	6,5%
GROENLINKS	6,3%	1			5,3%	1,5%
NIDA Rotterdam	2,3%				2,0%	0,9%
CU/SGP					3,4%	3,5%
Partij v.d. Dieren					3,3%	2,7%
50PLUS					7,8%	
PVV					7,8%	
DENK					2,4%	
Overige			2,1%		3,9%	14,4%
Nieuw Hoogvliet	28,9%	4	32,0%	4		
Bewoners Belang Hoogvliet BBH	10,3%	2	10,5%	2		
Stem van Hoogvliet (Sociaal Democraten)	5,0%					
totaal	100%	13	100%	13	100%	100%

GROENLINKS komt nieuw in de gebiedscommissie van Hoogvliet. Het CDA wint één zetel. Leefbaar Rotterdam gaat van 4 naar 2 zetels. Op basis van het aantal stemmen had Leefbaar recht op 3 zetels. Er staan echter maar 2 kandidaten op de lijst. Daardoor houdt de PvdA haar 2 zetels.

Voor de gebiedscommissie zijn ruim 700 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar

in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Toch zijn er bijna 200 stemmen minder uitgebracht. Dat betekent dat er per saldo meer mensen niet stemmen voor de gebiedscommissie en wel voor de gemeenteraad dan dat er mensen die niet mogen stemmen voor de gemeenteraad, wel stemmen voor de gebiedscommissie.

3.7 IJsselmonde

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	opkomst	2018	2014		2018	2014
	grootste partij	Leefbaar Rotterdam	Leefbaar Rotterdam		Leefbaar	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	35,4%	6	44,5%	7	30,7%	41,5%
PvdA-GROENLINKS			14,8%	2		
PvdA	13,1%	2			10,3%	15,1%
D66	4,5%		5,7%	1	4,7%	5,3%
SP			11,7%	2	5,6%	10,6%
VVD	4,4%		3,6%		4,8%	3,5%
CDA	8,7%	1	9,6%	2	5,1%	6,2%
GROENLINKS	9,1%	2			5,7%	2,0%
NIDA Rotterdam	8,8%	2			4,0%	3,3%
CU/SGP					5,0%	5,0%
Partij v.d. Dieren					3,1%	2,7%
50PLUS					4,6%	
PVV					6,4%	
DENK					6,4%	
U-Buntu Connected Front (UCF)	0,6%				0,3%	
Overige			4,4%		3,3%	4,7%
Lijst Necat Kaya			5,7%	1		
IJsselmonde Vooruit	9,6%	2				
Jong IJsselmonde	1,7%					
Hart voor IJsselmonde	4,4%					
totaal	100%	15	100%	15	100%	100%

IJsselmonde Vooruit komt nieuw in de gebiedscommissie met 2 zetels, net als NIDA en GROENLINKS. Deze laatste partij had in 2014 samen met de PvdA een lijst.

De SP en lijst Necat Kaya deden niet meer mee. Ook D66 verdwijnt na het verlies van haar ene zetel uit de gebiedscommissie.

Leefbaar Rotterdam en CDA verliezen beide 1 zetel.

Voor de gebiedscommissie zijn ruim 1300 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Toch zijn er bijna 750 stemmen minder uitgebracht. Dat betekent dat er per saldo meer mensen niet stemmen voor de gebiedscommissie en wel voor de gemeenteraad dan dat er mensen die niet mogen stemmen voor de gemeenteraad, wel stemmen voor de gebiedscommissie.

3.8 Kralingen-Crooswijk

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	46,1%		46,2%		48,9%	47,7%
grootste partij	VVD		PvdA		VVD	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	16,5%	3	18,1%	3	14,9%	21,5%
PvdA	12,0%	2	18,3%	3	9,4%	15,6%
D66	14,7%	2	16,3%	2	13,4%	17,5%
SP			10,8%	2	4,2%	10,0%
VVD	20,5%	3	16,4%	3	18,5%	13,5%
CDA	6,5%	1	5,0%	1	3,8%	4,6%
GROENLINKS	15,3%	2	5,9%	1	9,6%	5,1%
NIDA Rotterdam	11,9%	2			7,6%	5,4%
CU/SGP					1,9%	2,0%
Partij v.d. Dieren					3,5%	2,5%
50PLUS					1,8%	
PVV					2,5%	
DENK					5,2%	
BAR	2,6%				0,5%	
Overige			9,3%		3,1%	2,3%
totaal	100%	15	100%	15	100%	100%

In Kralingen-Crooswijk doet geen enkele bewonersorganisatie of lokale partij mee. Alle partijen die wel meedoen met de verkiezing voor de gebiedscommissie halen een hoger percentage stemmen dan bij de gemeenteraadsverkiezing. Dat verschil is het grootste bij GROENLINKS, gevolgd door NIDA.

Voor de gebiedscommissie zijn bijna 950 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar

in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Toch zijn er bijna 750 stemmen minder uitgebracht. Dat betekent dat er per saldo meer mensen niet stemmen voor de gebiedscommissie en wel voor de gemeenteraad dan dat er mensen die niet mogen stemmen voor de gemeenteraad, wel stemmen voor de gebiedscommissie.

3.9 Overschie

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	47,2%		44,3%		49,1%	45,9%
grootste partij	Leefbaar Rotterdam		Leefbaar Rotterdam		Leefbaar	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	22,1%	3	26,1%	3	23,9%	33,7%
PvdA	11,6%	2	14,4%	2	8,6%	13,4%
D66	13,7%	2	13,0%	2	9,8%	10,2%
SP					4,2%	10,1%
VVD	8,0%	1	5,3%		9,8%	6,9%
CDA	9,9%	1	9,2%	1	5,8%	6,7%
GROENLINKS			8,6%	1	8,6%	5,9%
NIDA Rotterdam	8,4%	1			4,7%	3,1%
CU/SGP					3,1%	2,7%
Partij v.d. Dieren					3,7%	2,9%
50PLUS					3,9%	
PVV					4,7%	
DENK					4,5%	
NRP	6,2%				2,2%	
Overige			6,1%		2,6%	4,6%
Belangen Overschie	10,5%	1	8,5%	1		
Wijk 8	6,0%		7,2%	1		
Overschie voor Elkaar	3,6%		1,6%			
totaal	100%	11	100%	11	100%	100%

GROENLINKS deed in Overschie niet mee en verliest daarmee automatisch haar ene zetel. Nieuwkomer NIDA komt met één zetel in de gebiedscommissie.

Wijk 8 verliest haar ene zetel en de VVD haalt deze keer wel voldoende stemmen om met één zetel in de gebiedscommissie van Overschie te komen.

Voor de gebiedscommissie zijn bijna 250 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar

in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Toch zijn er ruim 150 stemmen minder uitgebracht. Dat betekent dat er per saldo meer mensen niet stemmen voor de gebiedscommissie en wel voor de gemeenteraad dan dat er mensen die niet mogen stemmen voor de gemeenteraad, wel stemmen voor de gebiedscommissie.

3.10 Pernis

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	44,4%		46,6%		44,7%	47,1%
grootste partij	Beide		Leefbaar Rotterdam		Leefbaar	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	50,0%	4	56,6%	5	33,2%	42,2%
PvdA					5,1%	8,4%
D66					3,5%	4,7%
SP					4,5%	9,4%
VVD					6,6%	3,5%
CDA	50,0%	5	43,4%	4	17,7%	18,7%
GROENLINKS					3,3%	1,4%
NIDA Rotterdam					0,4%	0,1%
CU/SGP					4,5%	5,1%
Partij v.d. Dieren					2,3%	2,1%
50PLUS					7,4%	
PVV					8,9%	
DENK					0,7%	
Overige					2,0%	4,5%
totaal	100%	9	100%	9	100%	100%

In Pernis doen er slechts twee partijen mee aan de verkiezing voor de gebiedscommissie. Deze keer kregen ze beide exact evenveel stemmen. Via loting is bepaald wie de negende zetel kreeg. Het lot wees het CDA aan als winnaar. In het geval dat Leefbaar Rotterdam de loting zou hebben gewonnen, was de negende zetel overigens ook naar het CDA gegaan, omdat Leefbaar Rotterdam maar vier kandidaten op de lijst had staan.

Dat de bewoners van Pernis tussen slechts twee partijen kunnen kiezen weerhoudt ze niet om hun stem uit te brengen voor de gebiedscommissie. Pernis is (samen met Rozenburg) het enige gebied waar meer mensen hun stem hebben uitgebracht voor de gebiedscommissie dan voor de gemeenteraad. Omdat voor de gebiedscommissie meer mensen stemgerechtigd zijn, is de opkomst toch iets lager dan voor de gemeenteraad.

3.11 Prins Alexander

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	48,0%		48,5%		50,8%	49,3%
grootste partij	Bewoners! H-S		Leefbaar Rotterdam		Leefbaar	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	38,0%	6	38,2%	6	32,3%	38,1%
PvdA	12,0%	2	13,4%	2	9,7%	12,7%
D66	9,2%	1	10,4%	2	7,7%	10,1%
SP			10,4%	2	4,1%	9,6%
VVD	11,9%	2	9,5%	1	11,2%	8,0%
CDA	10,6%	2	9,0%	1	6,0%	6,0%
GROENLINKS	13,6%	2	5,4%	1	7,8%	3,8%
NIDA Rotterdam	3,0%				1,5%	0,6%
CU/SGP					4,1%	4,4%
Partij v.d. Dieren					3,0%	2,4%
50PLUS					4,3%	
PVV					3,6%	
DENK					1,7%	
Overige			3,7%		2,9%	4,2%
Kleurrijk Prins-Alexander	1,8%					
totaal	100%	15	100%	15	100%	100%

De SP deed niet meer mee aan de verkiezing voor de gebiedscommissie. Daardoor verloor ze automatisch haar twee zetels. D66 verloor een van haar twee zetels.

VVD, CDA en GROENLINKS wonnen alle drie een zetel en gingen van één naar twee zetels.

GROENLINKS, Leefbaar Rotterdam en CDA scoren aanzienlijk hoger dan bij de gemeenteraadsverkiezing. De VVD daarentegen scoort nagenoeg gelijk.

Voor de gebiedscommissie zijn bijna 2050 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Toch zijn er ruim 1050 stemmen minder uitgebracht. Dat betekent dat er per saldo meer mensen niet stemmen voor de gebiedscommissie en wel voor de gemeenteraad dan dat er mensen die niet mogen stemmen voor de gemeenteraad, wel stemmen voor de gebiedscommissie.

3.12 Rozenburg

	gebiedscommissie				gemeenteraad	
	2018		2014		2018	2014
opkomst	44,3%		43,4%		45,1%	45,8%
grootste partij	GBR		GBR		Leefbaar	Leefbaar
Partij	%	zetels	%	zetels	%	%
Leefbaar Rotterdam	19,7%	2			30,5%	25,2%
PvdA	6,5%		7,6%	1	6,1%	8,5%
D66					4,4%	4,0%
SP					5,2%	8,0%
VVD	10,6%	1	8,3%	1	11,9%	9,4%
CDA	20,3%	3	11,6%	1	15,1%	8,0%
GROENLINKS					3,8%	1,6%
NIDA Rotterdam					0,2%	0,0%
CU/SGP					3,0%	2,7%
Partij v.d. Dieren					3,3%	2,5%
50PLUS					5,3%	
PVV					6,8%	
DENK					1,6%	
Overige					2,7%	30,0%
Gemeentebelangen Rozenburg	42,9%	5	53,9%	6		
Inwoners Partij Rozenburg			18,6%	2		
totaal	100%	11	100%	11	100%	100%

Inwonerspartij Rozenburg deed niet meer mee en verliest dus automatisch haar twee zetels.

Leefbaar Rotterdam doet voor het eerst mee in Rozenburg en haalt 2 zetels.

Het CDA wint 2 zetels en komt daarmee op 3.

Gemeentebelangen Rozenburg verliest 1 zetel, maar blijft met 5 zetels de grootste.

De PvdA komt 12 stemmen tekort om haar ene zetel te behouden.

Voor de gebiedscommissie zijn bijna 300 bewoners meer stemgerechtigd dan voor de gemeenteraad. Dat zijn bewoners zonder Nederlandse nationaliteit die korter dan 5 jaar in Nederland wonen en 16- en 17-jarigen. Voor de gebiedscommissie zijn bijna 50 stemmen meer uitgebracht dan voor de gemeenteraad. Behalve in Pernis is dat in geen enkel ander gebied het geval. Daar stemden overal minder mensen voor de gebiedscommissie dan voor de gemeenteraad.

Er zijn dus minimaal bijna 50 mensen komen stemmen voor de gebiedscommissie, terwijl ze niet stemgerechtigd waren voor de gemeenteraad.

Kennis voor een sterk Rotterdams beleid

Onderzoek en Business Intelligence is een afdeling binnen de gemeente Rotterdam. De afdeling verzamelt informatie en doet onderzoek voor het maken en uitvoeren van beleid door de gemeente Rotterdam. Het onderzoek kan gaan over onderwerpen als: gezondheid, zorg, onderwijs, re-integratie, demografie, ruimtelijke ordening en veiligheid. Soms is de gemeentelijke organisatie het onderwerp, vaker gaat het over de stad en haar bewoners. Het doel is steeds om met deze verzamelde kennis het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente te verbeteren.

Auteur van deze publicatie:

Marn van Rhee (1959) studeerde sociologie in Tilburg. Sinds 2002 maakt hij na iedere gemeenteraadsverkiezing een analyse van de uitslag op buurtniveau. Daarnaast doet hij veel onderzoek op het gebied van onder andere veiligheid, afvalinzameling en medewerkerstevechten.